

რატომ მაღავეს მთავრობა “ინტერ რაო- ეესთან” გაფორმებულ მემორანდუმს

“ჭორები სასიკეთო არავისთვის, მათ შორის არც ჩვენი
მთავრობისთვის არ არის”

გაზეთი “კვირის რეზონანსი” – 25-31 იანვარი, № 017, 2009

“ენგურჰესთან” დაკავშირებით საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროსა და რუსული კომპანია “ინტერ რაო-ეეს“-ის მიერ დადებული ურთიერთგაგების მემორანდუმის ავტორიანობაზე და იმავე მემორანდუმზე “ინტერ რაო-ეეს“-ის მხრიდან უარის თქმის შემდეგ სტრატეგიული მნიშვნელობის ობიექტზე შექმნილ ვითარებაზე “ინტერპრესნიუსი” ეკონომიკის ექსპერტ ლადო პაპავას ესაუბრა.

– მას შემდეგ, რაც “ინტერ რაო“-ს თავჯდომარე ევგენი დოდმა “ინტერ რაო“-სა და საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროს შორის დადებული ურთიერთგაგების მემორანდუმი ძალადაკარგულად გამოაცხადა, რა ვითარება მივიღეთ “ენგურჰესთან” დაკავშირებით?

ლადო პაპავა: მემორანდუმი არ არის ხელშეკრულება: “ენგურჰესთან” დაკავშირებით მთავარი და აუცილებელი, რაც საქართველოს მთავრობამ უნდა გააკეთოს, მემორანდუმის ტექსტის გამოქვეყნებაა. ვინაიდან ამ მემორანდუმმა საზოგადოებაში დიდი ვნებათაღელვა გამოიწვია, ის ყველასთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს.

შეგახსენებთ, რომ ჯერ კიდევ 2004 წლის შემოდგომაზე საქართველოს მთავრობას უნდოდა “ენგურჰესის” პრივატიზაციის განხორციელება. “რაო ეეს“-მა, სანამ ის დაიშლებოდა, გამოთქვა სურვილი, ყოფილიყო “ენგურჰესის” პოტენციური მყიდველი. მაშინ საქართველოს მთავრობას ამის გაკეთება არ დასცალდა და პრაქტიკულად, ამ ობიექტის პრივატიზაცია არ მოხდა.

რუსეთსა და საქართველოს შორის გასული წლის აგვისტოს ომის შემდეგ რომ "ენგურჰესის" თემამ კვლავ წამოიწია, თავიდანვე გასაკვირი იყო. თუ ეს მხოლოდ მემორანდუმია და არ არის ხელშეკრულება და მას სამართლებრივი ძალა არ აქვს, ამას სჭირდება საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან ძალიან მარტივი რამ – დოკუმენტის გამოქვეყნება.

ახლა, როცა ამ საკითხზე ბევრი მოარული ჭორია, მემორანდუმის გაუქმების შემდეგ ხელისუფლების სიმართლეს ყველა დაიჯერებდა. ჭორები სასიკეთო არავისთვის, მათ შორის არც ჩვენი მთავრობისთვის არ არის, ამიტომ საჭიროა, პირველ რიგში ხელისუფლებამ ამ დოკუმენტის გამოქვეყნებაზე იზრუნოს.

– ოკუპანტ ქვეყანასთან მნიშვნელოვან ობიექტთან დაკავშირებით ქართული მხარის მიერ მოლაპარაკების დაწყებისას და შემდეგ მემორანდუმის გაფორმების თავად ფაქტორს როგორ შეაფასებდით?

ლ.პ.: პოლიტიკური თვალსაზრით ეს, რა თქმა უნდა, მცდარი ნაბიჯია. თუ ამდენი ხანი ჩვენ მილიონებს ვკარგავდით ომის გამო, რომ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მოხმარებული ელექტროენერჯის ღირებულებას არავინ იხდიდა, რაღა ახლა გახდა ეს მილიონები ასეთი მნიშვნელოვანი, მაშინ, როდესაც რუსეთმა აფხაზეთის ანექსია განახორციელა და საერთოდ, მისი სახელმწიფოებრივი დამოუკუდებლობა ცნო?

მეტ-ნაკლებად კიდევ მისაღები იქნებოდა, თუ ქართული მხარე დადებდა შეთანხმებას აფხაზეთის ენერგოკომპანიასთან, აფხაზეთში მოხმარებული ელექტროენერჯის საფასურის გადახდასთან დაკავშირებით, მაგრამ ამაში რუსული კომპანიის მონაწილეობა აბსოლუტურად გაუგებარი და პოლიტიკურად გაუმართლებელი იყო. მე მაინც ვფიქრობ, რომ მთავრობამ მემორანდუმის ტექსტი უნდა გამოაქვეყნოს, რომ "ემგურჰესთან" დაკავშირებით მის მიმართ არსებული კითხვები მინიმუმამდე დაიყვანოს.

– თბილისს "ენგურჰესის" შემდგომ ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით სოხუმთან კონტაქტი მოსკოვის გვერდის ავლით, ანუ პირდაპირ რომ დაემყარებნა, ეს ქვეყნისთვის უფრო ნაკლებად საზიანო იქნებოდა?

ლ.პ.: ყოველ შემთხვევაში ქართულ მხარეს ურთიერთობა უნდა დაემყაებინა არა სამინისტროების, არამედ ენერგეტიკული კომპანიების დონეზე. ამ შემთხვევაში ეს იქნებოდა წმინდა ეკონომიკური შეთანხმება. “ინტერ რაო”-სთან მემორანდუმი ენერგეტიკის სამინისტრომ შეიმუშავა, სამინისტრო კი, მოგეხსენებათ, პოლიტიკური ორგანოა.

“ენგურჰესის” საქმეში ყველაზე მნიშვნელოვანი შეცდომა სწორედ ისაა, რომ მემორანდუმი უშუალოდ რუსულ მხარესთან და არა აფხაზურთან გაფორმდა. თუ ეს მილიონები ამდენ ხანს იკარგებოდა, ჯანდაბას, ახლაც დაკარგულიყო.

– ექსპერტთა ნაწილი მიიჩნევს, რომ ამის შემდეგ “ენგურჰესის” როგორც ენერგოკომპანიის რეგისტრაცია სოხუმში მოხდება და შემდეგ “ინტერ რაო” შეთანხმებას აფხაზურ მხარესთან გააფორმებს.

ლ.პ.: ამის შესახებ ჯერ ვერაფერს გეტყვით, რადგან ჯერ უნდა ვიცოდეთ, საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტროსა და “ინტერ რაოს” შორის გაფორმებულ მემორანდუმში და მერე შეიძლება ვიფიქროთ იმაზე, თუ რისი გაკეთება შეუძლიათ “ენგურჰესთან” დაკავშირებით თბილისის გარეშე მოსკოვსა და სოხუმს.

“ინტერპრესნიუსი”